

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького

КАФЕДРА ГІГІЄНИ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ТОКСИКОЛОГІЇ ФПДО

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор з науково-педагогічної роботи
проф. М.Р. Гжегонький

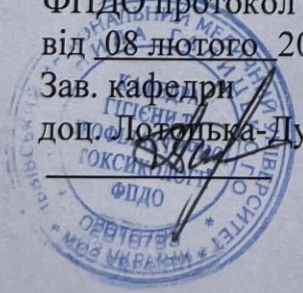
"22" * 03 2022 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"КОМУНАЛЬНА ГІГІЄНА"
ДЛЯ ЛІКАРІВ ГІГІЄНИЧНОГО ПРОФІЛЮ
ШИФР СПЕЦІАЛЬНОСТІ: 59.1.
(ЦИКЛ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ – 3 місяці)

Кількість навчальних годин: лекцій - 26, семінарські заняття - 58,
практичні заняття - 186, самостійна робота - 134,
додаткові програми – 46. Разом – 450 годин.
Кредити ECTS – 15

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
гігієни та профілактичної токсикології
ФПДО протокол № 12
від 08 лютого 2022 р.
Зав. кафедри
доц. Лютська-Дудик У.Б.

Затверджено
методичною комісією ФПДО
протокол № 1
від 10 лютого 2022 р.
Голова методичної комісії
доц. Січкоріз О.С.

Львів - 2022

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького
КАФЕДРА ГІГІЄНИ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ТОКСИКОЛОГІЇ ФПДО

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
проф. М.Р. Гжегоцький

“ ” 2022 p.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“КОМУНАЛЬНА ГІГІЄНА”
ДЛЯ ЛІКАРІВ ГІГІЄНИЧНОГО ПРОФІЛЮ
ШИФР СПЕЦІАЛЬНОСТІ: 59.1.
(ЦИКЛ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ – 3 місяці)

Кількість навчальних годин: лекцій - 26, семінарські заняття - 58,
практичні заняття - 186, самостійна робота - 134,
додаткові програми – 46. Разом – 450 годин.
Кредити ECTS – 15

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
гігієни та профілактичної токсикології ФПДО
протокол № 12
від 08 лютого 2022 р.
Зав. кафедри
доц. Лотоцька-Дудик У.Б.

Затверджено
методичною комісією ФПДО
протокол № 1
від 10 лютого 2022 р.
Голова методичної комісії
доц. Січкоріз О.Є.

Львів - 2022

Навчальна програма циклу спеціалізації за фахом “Комунальна гігієна” для лікарів гігієнічного профілю (шифр спеціальності 59.1.)

Розробник:

Лотоцька-Дудик У.Б. - кандидат медичних наук, доцент, зав. кафедри гігієни та профілактичної токсикології ФПДО ЛНМУ імені Данила Галицького

Рецензент:

Козак Л.П. - кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної гігієни з екологією ЛНМУ імені Данила Галицького.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Цикл спеціалізації “Комунальна гігієна” проводиться з метою підготовки лікарів-гігієністів відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціаліста із загальної гігієни, а також надання слухачам допомоги у підготовці до атестації на звання спеціаліста.

Робочу навчальну програму побудовано за принципом створення окремих навчальних блоків (курсів), кожний з яких є одним з розділів програми. Навчальний план циклу спеціалізації містить 9 курсів (розділів). Кожний курс являє собою закінчену частину навчальної програми з чітко визначеною метою і конкретним обсягом теоретичної та практичної інформації, вміщеної в одній або декількох темах лекційних, семінарських, практичних занять і самостійної роботи. Окремі теми складаються з елементів, кожний елемент містить вузькопрофільну інформацію, конкретне теоретичне або практичне питання. Такий поділ сприяє більш повному засвоєнню матеріалу з основних розділів програми.

Робоча навчальна програма передбачає 26 годин лекцій, 58 годин семінарських занять, 186 години практичних занять, 134 години самостійної роботи.

За додатковими програмами (46 годин) проводяться заняття з суміжних дисциплін: медицини катастроф, інфекційних хвороб та медичного права.

Для перевірки знань слухачів здійснюється базовий і заключний комп’ютерний контроль з використанням спеціальної програми, ліцензованої МОЗ України, а також рубіжний контроль засвоєння кожного курсу (розділу). Вивчення усіх курсів завершується заключним іспитом.

Слухачі, які успішно склали іспит, отримують свідоцтво встановленого зразка з рекомендацією про присвоєння звання спеціаліста за фахом “Комунальна гігієна”.

2. РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ “КОМУНАЛЬНА ГІГІЄНА”

Термін навчання – 3 місяці,
кількість навчальних годин – 450

Код курсу	Назва курсу (розділу)	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота	Разом
1	Організація діяльності відділів і відділень комунальної гігієни. Соціально-гігієнічні аспекти охорони здоров'я населення	4	6	22	18	50
2	Гігієна атмосферного повітря	4	8	20	18	50
3	Гігієна водопостачання	4	6	32	30	72
4	Гігієна водних об'єктів	2	10	32	12	56
5	Гігієна ґрунту і санітарне очищення населених пунктів	2	6	16	12	36
6	Гігієна житлових і громадських будівель і лікувально-профілактичних закладів	4	8	52	18	82
7	Гігієна планування населених пунктів	4	6	6	6	22
8	Вибрані питання радіаційної гігієни	2	2	6	20	30
9.	Іспит	-	6	-	-	6
Разом за основною програмою		26	58	186	134	404
10	Медична інформатика					6
11	Медицина катастроф					8
12	Інфекційні хвороби					24
13	Медичне право					8
Разом за додатковими програмами						46
Усього		26	58	186	134	450

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	К-сть год	Лектор
Розділ I. Зміст і завдання Центрів контролю та профілактики хвороб в галузі комунальної гігієни. Соціально-гігієнічні аспекти охорони здоров'я населення			
1	Комунальна гігієна як розділ гігієнічної науки та практики охорони здоров'я населення. Соціально-гігієнічні аспекти комунальної гігієни	2	Доц. У.Б. Лотоцька-Дудик
2	Природні й антропогенні хімічні фактори довкілля та їх гігієнічне значення. Профілактика гострої респіраторної хвороби COVID-19.	2	Проф. Б.П. Кузьмінов
Розділ II. Гігієна атмосферного повітря			
3	Атмосферне повітря як фактор навколишнього середовища. Вплив забруднень атмосферного повітря на умови життя і здоров'я населення	2	Доц. Н.О. Крупка
4	Гігієнічна оцінка окремих галузей промисловості і автотранспорту як джерел забруднення атмосферного повітря	2	Доц. Н.О. Крупка
Розділ III. Гігієна водопостачання			
5	Гігієнічна оцінка джерел централізованого господарського водопостачання. Особливості сільського водопостачання	2	Доц. У.Б. Лотоцька-Дудик
6	Спеціальні методи обробки води і їх гігієнічна оцінка. Гігієнічні вимоги до знезаражування питної води	2	Доц. У.Б. Лотоцька-Дудик
Розділ IV. Гігієна водних об'єктів			
7	Сучасний стан санітарної охорони водних об'єктів. Принципи гігієнічного нормування шкідливих речовин у воді водойм. Державний санітарний нагляд в охороні водних об'єктів	2	Доц. У.Б. Лотоцька-Дудик
Розділ V. Гігієна ґрунту і санітарне очищення населених пунктів			
8	Гігієна ґрунту та очищення населених пунктів	2	Проф. Б.П. Кузьмінов
Розділ VI. Гігієна житлових і громадських будівель і лікувально-профілактичних закладів			
9	Сучасний стан проблеми житлово-громадського будівництва та шляхи її розв'язання. Гігієнічне нормування факторів середовища закритих приміщень і способи їх забезпечення	2	Доц. В.М.Томків
10	Гігієна лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ)	2	Доц. В.М.Томків
Розділ VII. Гігієна планування населених пунктів			
11	Сучасні тенденції містобудування та забудови населених пунктів. Гігієнічні вимоги до території для будівництва нових і розвитку існуючих населених пунктів, їх функціональне зонування	2	Доц. В.М.Томків
12	Фізичні фактори в умовах населених пунктів	2	Доц. Н.О. Крупка
Розділ VIII. Питання радіаційної гігієни			
13	Охорона навколишнього середовища від радіоактивного забруднення	2	Доц. У.Б. Лотоцька-Дудик
Разом		26	

У тому числі:

проф. Кузьмінов Б.П. – 4 год.;
доц. Лотоцька-Дудик У.Б. – 10 год.;
доц. Н.О. Крупка – 6 год.;
доц. В.М.Томків — 6 год.

Завідувачка кафедри,
к.мед.н., доц.

Лотоцька-Дудик У.Б.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год	Місце проведення
Розділ I. Зміст і завдання Центрів контролю та профілактики хвороб в галузі комунальної гігієни. Соціально-гігієнічні аспекти охорони здоров'я населення			
1	Організаційні основи Центрів контролю та профілактики хвороб в галузі комунальної гігієни	4	Кафедра
2	Офіційні форми обліково-звітної документації і методика їх заповнення	4	Кафедра
3	Використання методів математико-статистичного аналізу в комунальній гігієні	4	Кафедра
4	Правові основи діяльності лікаря-гігієніста	4	Кафедра
5	Методика вивчення впливу факторів навколишнього середовища на стан здоров'я населення	6	Кафедра
Розділ II. Гігієна атмосферного повітря			
6	Методи математичного прогнозування забруднень атмосферного повітря. Встановлення норм ГДВ в атмосферне повітря	4	Кафедра
7	Методичний підхід до вивчення впливу забруднення атмосферного повітря на стан здоров'я і санітарно-побутові умови проживання	4	Кафедра
8	Санітарно-захисні зони, обґрунтування їх розмірів	4	Кафедра
9	Санітарний нагляд за об'єктами, що забруднюють атмосферне повітря, в умовах населених пунктів	4	Кафедра
10	Організація лабораторного дослідження атмосферного повітря. Оцінка одержаних результатів	4	ДУ ЛОЦКПХ
Розділ III. Гігієна водопостачання			
11	Експертиза якості питної води	4	Кафедра
12	Методика виявлення захворюваності населення, спричиненої дією недоброякісної питної води	4	Кафедра
13	Методика вибору джерела для централізованого господарсько-питного водопостачання: якість води, її кількість, надійність водного джерела	4	Кафедра
14	Зони санітарної охорони джерел водопостачання, їх теоретичне обґрунтування і визначення меж для підземних і поверхневих джерел	4	Кафедра
15	Бар'єрна роль очисних споруд водопроводу і методи підвищення ефективності очистки	4	Кафедра
16	Особливості запобіжного санітарного нагляду за водопостачанням	4	Кафедра
17	Поточний санітарний нагляд за водопостачанням	4	Кафедра
18	Організація лабораторного контролю якості води централізованих і децентралізованих систем водопостачання	4	Кафедра
Розділ IV. Гігієна водних об'єктів			
19	Гігієнічні критерії шкідливості стічних вод	4	Кафедра
20	Методика визначення умов відведення стічних вод у поверхневі водойми (математичне прогнозування якості води водних об'єктів)	4	Кафедра
21	Спецводокористування, методика гігієнічної оцінки умов відведення стічних вод при розгляді матеріалів спеціального водокористування	4	Кафедра
22	Методика гігієнічної оцінки умов відведення стічних вод при розгляді проектів гранично допустимих скидів	4	Кафедра
23	Гігієнічна оцінка ефективності споруд для механічного, біологічного очищення і доочищення стічних вод, їх знезаражування	4	Кафедра
24	Особливості запобіжного санітарного нагляду в охороні водних об'єктів	4	Кафедра
25	Організація поточного санітарного нагляду в охороні водних об'єктів	4	Кафедра

26	Організація і проведення лабораторного контролю за санітарним станом поверхневих водойм	4	ДУ ЛОЦКПХ
Розділ V. Гігієна ґрунту і санітарне очищення населених пунктів			
27	Методика вивчення граничнодопустимого рівня внесення хімічних речовин у ґрунт (ГДРВ) та їх безпечної залишкової кількості	4	Кафедра
28	Функції лікаря з комунальної гігієни при проведенні запобіжного санітарного нагляду в галузі гігієни ґрунту та санітарного очищення населених пунктів	4	Кафедра
29	Поточний санітарний нагляд в галузі гігієни ґрунту та санітарного очищення населених пунктів	4	Кафедра
30	Організація лабораторного контролю за якістю ґрунту населених пунктів	4	Кафедра
Розділ VI. Гігієна житлових і громадських будівель і лікувально-профілактичних закладів			
31	Нормування мікроклімату житлових приміщень, його оптимальні параметри	4	Кафедра
32	Опалення житлових приміщень. Сучасні системи опалення, гігієнічні вимоги до їх використання й експлуатації	4	Кафедра
33	Гігієнічне значення інсоляції житлових приміщень, нормативи	4	Кафедра
34	Гігієнічне нормування природного та штучного освітлення житлових приміщень. Сучасні джерела штучного освітлення	4	Кафедра
35	Повітрообмін у житлових і громадських приміщеннях та його гігієнічне значення. Гігієнічне обґрунтування необхідної кратності обміну повітря. Системи вентиляції, що використовуються для обміну повітря житлових та громадських приміщень. Кондиціонування повітря	4	Кафедра
36	Використання та гігієнічна оцінка нових будівельних матеріалів та конструкцій у будівництві та створенні інтер'єру приміщень для перебування людей	4	Кафедра
37	Гігієнічне обстеження лазні	4	ДУ ЛОЦКПХ
38	Гігієнічне обстеження плавального басейну (спортивної споруди)	4	ДУ ЛОЦКПХ
39	Гігієнічне обстеження перукарні (косметичного кабінету)	4	ДУ ЛОЦКПХ
40	Гігієнічне обстеження кінотеатру	4	ДУ ЛОЦКПХ
41	Гігієнічне обстеження гуртожитку	4	ДУ ЛОЦКПХ
42	Гігієнічна оцінка комунального шуму та вібрації у населених пунктах	4	Кафедра
43	Особливості поточного санітарно-епідеміологічного нагляду за лікувально-профілактичними установами	4	Кафедра
Розділ VII. Гігієна планування населених пунктів			
44	Діяльність лікаря з комунальної гігієни на етапі санітарного нагляду за плануванням, забудовою та благоустроєм населених пунктів	6	Кафедра
Розділ VIII. Радіаційна гігієна			
45	Гігієнічна оцінка радіаційного фактору в умовах населених пунктів	6	Кафедра
Разом		186	

Завідувачка кафедри,
к.мед.н., доц.

Лотоцька-Дудик У.Б.

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год	Вид семінарського заняття
Розділ I. Зміст і завдання Центрів контролю та профілактики хвороб в галузі комунальної гігієни. Соціально-гігієнічні аспекти охорони здоров'я населення			
1	Роль комунальної гігієни у профілактиці неінфекційних захворювань та організації санітарно-гігієнічних досліджень. Аналіз діяльності відділень (відділів) Центрів контролю та профілактики хвороб, асоційованих з комунальною гігієною.	2	Семінар-конференція
2	Методологічні, методичні основи вивчення і оцінка потенційного ризику впливу чинників довкілля на здоров'я населення	2	Семінар-конференція
3	Природні та антропогенні канцерогени середовища існування людини	2	Семінар-конференція
Розділ II. Гігієна атмосферного повітря			
4	Гігієнічна характеристика основних джерел забруднення атмосферного повітря	2	Семінар-конференція
5	Гігієнічна оцінка якості повітря закритих приміщень	2	Семінар-конференція
6	Еколого-гігієнічне значення системи заходів з санітарної охорони атмосферного повітря	2	Семінар-конференція
7	Принципи та методика гігієнічного нормування шкідливих речовин в атмосферному повітрі	2	Семінар-конференція
Розділ III. Гігієна водопостачання			
8	Особливості гігієнічного нормування якості питної води. Обґрунтування показників якості питної води	2	Семінар-конференція
9	Гігієнічні вимоги до організації водопостачання з підземних і поверхневих джерел	2	Семінар-конференція
10	Гігієнічні вимоги до організації децентралізованого водопостачання	2	Семінар-конференція
Розділ IV. Гігієна водних об'єктів			
11	Джерела і основні види забруднення водних об'єктів, їх порівняльна гігієнічна характеристика	2	Семінар-конференція
12	Принципи та особливості гігієнічного нормування шкідливих речовин у воді водойм (ГДК, ОДР, ГДС)	2	Семінар-конференція
13	Гігієнічне значення системи заходів з санітарної охорони водних об'єктів.	2	Семінар-конференція
14	Санітарні правила та норми охорони поверхневих вод від забруднення. Основні положення та методика користування	2	Семінар-конференція
15	Особливості санітарної охорони водойм в умовах сільських населених місць і окремих об'єктів	2	Семінар-конференція
Розділ V. Гігієна ґрунту і санітарне очищення населених пунктів			
16	Джерела забруднення ґрунту в сучасних умовах. Еколого-гігієнічне значення заходів з санітарної охорони ґрунту	2	Семінар-конференція
17	Принципи та методологія гігієнічного нормування пестицидів, солей важких металів та добрив у ґрунті.	2	Семінар-конференція
18	Принципи санітарного очищення населених пунктів	2	Семінар-конференція
Розділ VI. Гігієна житлових і громадських будівель і лікувально-профілактичних закладів			
19	Гігієнічне нормування факторів середовища закритих приміщень і способи їх забезпечення	2	Семінар-конференція
20	Загальна система профілактики внутрішньолікарняних інфекцій та її гігієнічні аспекти	2	Семінар-конференція
21	Гігієна лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ)	2	Семінар-конференція
22	Гігієнічне значення раціональної забудови населених пунктів як	2	Семінар-

фактора екологічної безпеки та впливу навколишнього середовища на здоров'я населення

конференція

Розділ VII. Гігієна планування населених пунктів

23	Основні джерела шуму та вібрації в населених пунктах, їх порівняльна характеристика. Роль транспорту як джерела шуму та вібрації в містах	2	Семінар-конференція
24	Електромагнітні поля різних частот в умовах населених пунктів. Основні джерела ЕМП та інших фізичних факторів, їх вплив на здоров'я населення	2	Семінар-конференція
25	Особливості планування і забудови сільськогосподарських районів	2	Семінар-конференція

Розділ VIII. Вибрані питання радіаційної гігієни

26	Гігієнічна оцінка радіаційного фактору в умовах населених пунктів	2	Семінар-конференція
----	---	---	---------------------

Розділ IX. Заключний іспит

27	Іспит	6	Семінар-конференція
----	-------	---	---------------------

Разом	58
--------------	-----------

Завідувачка кафедри,
к.мед.н., доц.

Лотоцька-Дудик У.Б.

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	К-сть год
Розділ I. Зміст і завдання Центрів контролю та профілактики хвороб в галузі комунальної гігієни. Соціально-гігієнічні аспекти охорони здоров'я населення		
1	Етапи соціально-гігієнічного моніторингу стану здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини	6
2	Здоров'я населення як інтегральний критерій оцінки стану навколишнього середовища	6
3	Діяльність центрів громадського здоров'я в галузі комунальної гігієни	6
Розділ II. Гігієна атмосферного повітря		
4	Порівняльна характеристика джерел забруднення атмосферного повітря населених місць	6
5	Методика визначення очікуваних ефектів у стані здоров'я населення в залежності від рівня та ступеня забруднення атмосферного повітря	6
6	Основні критерії та показники забруднення атмосферного повітря	6
Розділ III. Гігієна водопостачання		
7	Системи та схеми водопостачання населених пунктів	6
8	Гігієнічні вимоги до якості води джерел централізованого та децентралізованого водопостачання	6
9	Гігієнічні вимоги до якості води, призначеної для споживання людиною	6
10	Зони санітарної охорони вододжерел та водогонів	6
11	Організація лабораторного контролю за ефективністю очищення та знезараження питної води	6
Розділ IV. Гігієна водних об'єктів		
12	Джерела та наслідки забруднення водних об'єктів	6
13	Системи та схеми каналізування населених пунктів, їх порівняльна характеристика	6
Розділ V. Гігієна ґрунту та санітарне очищення населених пунктів		
14	Методика оцінки санітарного стану ґрунту за комплексом показників	6
15	Схеми та системи санітарного очищення населених пунктів	6
Розділ VI. Гігієна житлових і громадських будівель та лікувально-профілактичних закладів		
16	Житло як фактор формування індивідуального здоров'я	6
17	Системи забудови лікарень, їх порівняльна характеристика	6
18	Внутрішнє планування лікувально-профілактичних закладів різного типу	6
Розділ VII. Гігієна планування населених пунктів		
19	Урбанізація як соціально-гігієнічна проблема	6
Розділ VIII. Вибрані питання радіаційної гігієни		
20	Гігієнічні аспекти радіаційної безпеки	6
21	Гігієнічна оцінка та профілактика шкідливого впливу іонізуючих випромінювань в комунальних умовах	6
22	Методи і способи використання іонізуючого випромінювання в медицині	8
Разом		134

Завідувачка кафедри,
к.мед.н., доц.

Лотоцька-Дудик У.Б.

КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ "КОМУНАЛЬНА ГІГІЄНА"

ЗАВДАННЯ ТА ОBOB'ЯЗКИ. Керується чинним законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, організацію санітарно-епідеміологічної служби; санітарним законодавством.

Аналізує санітарно-епідеміологічну ситуацію, виявляє пріоритетні фактори несприятливої дії на здоров'я та здійснює дієві заходи.

Організовує лабораторно-інструментальний контроль за об'єктами народного господарства.

Розробляє та впроваджує гігієнічне нормування шкідливих речовин і методи контролю за ними.

Проводить санітарне обстеження об'єктів комунального господарства, торгівлі, громадського харчування, харчової промисловості, промислових об'єктів, дитячих та лікувально-профілактичних закладів у формі запобіжного та поточного санітарного нагляду.

Аналізує результати санітарних обстежень, лабораторних досліджень, розслідувань спалахів гострих кишкових захворювань і харчових отруєнь, робить кваліфіковані висновки.

Розробляє гігієнічні рекомендації з оздоровлення умов праці, побуту і відпочинку, організовує та контролює їх виконання.

Планує роботу та проводить аналіз її результатів. Веде лікарську документацію.

Керує роботою середнього медичного персоналу.

Бере активну участь у поширенні медичних знань серед населення.

Постійно удосконалює свій професійний рівень.

ПОВИНЕН ЗНАТИ: чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, основи права в медицині; організацію санітарно-епідеміологічної служби; права, обов'язки та відповідальність лікаря із комунальної гігієни; гігієнічні вимоги до факторів навколишнього середовища, будівель, пестицидів, полімерних, синтетичних матеріалів, препаратів побутової хімії та інше; специфічні для гігієни методи дослідження та контролю факторів навколишнього середовища і здоров'я населення; методичні підходи до виявлення зв'язку між станом здоров'я та факторами навколишнього середовища; медичну статистику, загальну та спеціальні гігієни, суміжні дисципліни; правила оформлення медичної документації; передові інформаційні та Інтернет технології; сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом, методи її аналізу та узагальнення.